

**Ministerie van Defensie**

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701  
2500 ES 's-Gravenhage

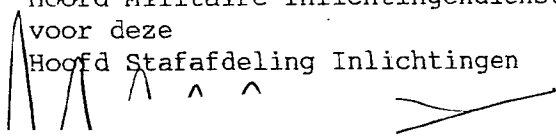
-Aan:  
Zie verzendlijst.


Telefoon 070 - 318 81 88  
Telex 32374 KYDER

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3673	24 juli 1991
<b>Onderwerp</b>			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst  
voor deze  
Hoofd Stafafdeling Inlichtingen



 Kolonel der Cavalerie

Bijlagen één  
Bezoekadres  
Kalvermarkt 28  
's-Gravenhage

Doorkiesnummer  
070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/3673, d.d. 24 juli 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE  
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE  
Militair-politieke situatie  
21/91

(Afgesloten 241200A JULI 1991)

Kroatië

In Kroatië is sprake van een verheviging van de etnische botsingen tussen enerzijds leden van de Servische minderheid, volgens de Kroatische regering bijgestaan door nationalistische infiltranten uit Servië en het federale leger (JNA), en anderzijds de Kroaten, inclusief de Kroatische Nationale Garde (KNG), de (para-)militaire organisatie van deze republiek. De Kroatische plv minister van Binnenlandse Zaken Brezak verklaarde gisteren dat de afgelopen twee dagen bij deze gevechten 82 doden zijn gevallen, onder wie 60 Servische "terroristen". Tien dorpen zouden door de KNG zijn "gezuiverd". Deze uitspraken wijzen erop dat de Kroatische regering zijn afgelopen week geuite voornemen om harder te gaan optreden tegen de Servische infiltranten inmiddels ook in de praktijk brengt.

Deze ontwikkeling maakt niet alleen een verdere escalatie van de interne tegenstellingen in Kroatië waarschijnlijk, maar verhoogt ook het risico van een grootschalige confrontatie tussen de KNG en de JNA. De federale defensietop stelt dat het JNA-optreden in Kroatië zich beperkt tot het scheiden van de strijdende partijen, maar de Kroatische autoriteiten beschuldigen het leger ervan zich in feite pro-Servisch op te stellen en de uitoefening van hun gezag onmogelijk te maken. In sommige gevallen zou de JNA zich in dat kader reeds actief tegen de KNG hebben gekeerd; zo stelde Brezak dat de federale luchtmacht afgelopen maandag aanvallen had uitgevoerd op een hoofdkwartier van de KNG in het door Serviërs gedomineerde Oost-Kroatië. Deze beschuldiging wordt overigens ontkend door JNA-bevelhebbers ter plaatse.

De Kroatische gezagsdragers stellen dat zij verwachten weinig moeite te zullen hebben om met de Servische opstand af te rekenen als de JNA zich afzijdig zou houden van de gevechten. Zij eisen de terugtrekking van de JNA in de kazernes. De Kroatische president Tudjman heeft gisteren herhaald zijn verdere deelname aan beraad met zijn collega's van de andere republieken hiervan afhankelijk te stellen.

Opmerkelijk is overigens het recente persbericht dat de afgelopen dagen "enkele honderden" Kroaten zouden zijn gedeserteerd uit de KNG. Dit zou erop wijzen dat het moreel in bepaalde eenheden sterk verslechterd is, waarschijnlijk onder invloed van de verheviging van de Servische verzetsacties en het groeiend aantal slachtoffers bij deze botsingen. Er zijn echter geen concrete aanwijzingen over de exacte omvang van deze deserties. Het is ook denkbaar dat het bij dit bericht om desinformatie van Servische zijde gaat. Het is derhalve voorbarig om nu reeds te stellen dat de gevechtskracht van de KNG ernstig is aange-tast. Vooralsnog moet ervan worden uitgegaan dat de KNG actief en op grote schaal verzet zal bieden indien het zou komen tot een grootschalige krachtme-ting tussen Servië en Kroatië, danwel tot een aanval van de JNA op Kroatië.

### Federale overheden

De voorzitter van het federale presidium, de Kroaat Mesic, heeft gisteren in een ongewoon harde verklaring de verantwoordelijkheid voor de huidige tegenstellingen in Joegoslavië bij de regering van Servië gelegd. In dit kader wees hij onder meer op het feit dat de Servische autoriteiten de afgelopen maanden het normale functioneren van de Joegoslavische economie onmogelijk zouden hebben gemaakt. Ook zou Servië de etnische tegenstellingen hebben aangewakkerd, waarbij Mesic vooral de Servische opstelling ten opzichte van de Hongaarse en Albanese minderheden in Servië zelf noemde. Hij vermeldde de onenigheden tussen Serviërs en Kroaten niet expliciet, maar beschuldigde de Servische leiding ervan te streven naar een Groot-Servische staat.

Met deze uitingen stelt Mesic zich in feite op achter de Kroatische regering. Dit is met name opmerkelijk omdat Mesic weliswaar sympathiseert met de Kroatische zaak, maar toch als voorzitter van het presidium de afgelopen weken getracht heeft een gematigde rol te spelen. Zijn huidige opstelling doet vermoeden dat hij een verdere escalatie van de gewapende strijd in Joegoslavië onvermijdelijk acht. Daarop duidde eveneens de stelling van federaal minister van Buitenlandse Zaken Loncar tegenover de EG-waarnemers, namelijk dat het (mislukte) overleg in Ohrid van afgelopen maandag de laatste kans was op een vreedzame oplossing voor de tegenstellingen in het land.

### Slovenië

De aftocht van de JNA uit Slovenië, waartoe het federale presidium afgelopen week besloot, lijkt normaal doorgang te vinden. De Sloveense minister van Defensie Jansa heeft echter gisteren aandacht gevraagd voor een paradox in de betreffende verklaring van het presidium. Hoewel in het besluit staat dat alle JNA-eenheden uit Slovenië zullen worden teruggetrokken, wordt van slechts twee korpsen vermeld waarheen zij zullen worden overgebracht. Jansa heeft erop gewezen dat in Slovenië onderdelen van drie JNA-korpsen aanwezig zijn en bevestiging geëist dat ook deze eenheden, plus de in Slovenië gelegeerde luchtmacht, onder het betreffende besluit vallen. Het is echter niet duidelijk of hier sprake is van een omissie van de kant van het presidium of een doelbewuste politiek.

Gisteren is bekend geworden dat Slovenië de commandant van zijn strijdkrachten, Slapar, tot generaal-majoor heeft bevorderd. De Sloveense regering had Slapar reeds in 1990 eenzijdig benoemd tot bevelhebber van de Sloveense Territoriale Verdediging in het kader van het streven deze te onttrekken aan de supervisie van de JNA en om te vormen tot een kern van aan de republiek ondergeschikte strijdkrachten. Slapar is overigens een reservemajoor van de JNA. Ook is door de Sloveense regering een aantal regionale commandanten bevorderd. Hoewel hun namen niet bekend zijn, bestaat het vermoeden dat het hier een bevestiging van de positie van de eveneens in 1990 benoemde onderbevelhebbers van Slapar betreft.

### Bosnië-Herzegovina

Volgens onbevestigde berichten zou de president van Bosnië-Herzegovina, Izetbegovic, de vertegenwoordiger van de moslims in deze republiek, onderhandelingen voeren met Arabische partners (Libië en de PLO) omtrent mogelijke wapenleveranties aan zijn republiek. Dergelijke onderhandelingen zouden op zichzelf bezien niet onmogelijk zijn, aangezien Izetbegovic geregeld in contact staat met leiders van (radicale) islamitische landen. Indien bevestigd, zou dit erop kunnen wijzen dat moslimgroeperingen in Joegoslavië voorbereidingen treffen om zich te verdedigen in het geval van een uitbreiding van de Servisch-Kroatische gewelddadigheden naar het grondgebied van Bosnië-Herzegovina.

### Kosovo

Uit inlichtingenkanalen wordt gemeld dat de Albanese meerderheid in de door Servië beheerste provincie Kosovo reeds ver gevorderd is met de oprichting van een eigen strijdmacht. Het doel zou zijn op korte termijn een krijgsmacht van naar schatting 30.000 man op te richten, verdeeld over drie brigades. Wapens zouden geleverd worden uit Hongarije en een aantal Westerse landen.

Dit bericht moet worden gezien tegen de achtergrond van eerdere meldingen dat Servië voorbereidingen treft voor een verheving van de repressie in Kosovo. Sterk betwijfeld moet worden of de Albanese, gezien de presentie van grote aantallen Servische veiligheidstroepen in Kosovo, daadwerkelijk in staat zullen zijn een militaire organisatie in de bovengeschetste omvang op de been te brengen. Het lijkt echter geen twijfel dat de tegenstellingen tussen de Serviërs en de Albanese meerderheid in deze provincie, zeker in geval van een escalatie van geweld elders in Joegoslavië, tot gewelddadigheden op grote schaal kunnen leiden. Daarbij moet ervan worden uitgegaan dat van Albanese zijde niet zozeer in reguliere eenheden zal worden opgetreden, maar dat primair sprake zal zijn van guerrilla-acties.

Bijzondere aandacht verdient de vermelding van Hongarije in dit bericht. Zoals bekend is Hongarije het afgelopen jaar reeds betrokken geweest bij wapenleveranties op beperkte schaal aan Kroatië, hetgeen de relatie met de federale regering van Joegoslavië ernstig heeft bekoeld. Ook nu weer wordt melding gemaakt van Hongaarse wapenleveranties aan potentiële tegenstanders van Servië. Dit zou vooral verband kunnen houden met de -recentelijk opnieuw verwoorde- Hongaarse bezorgdheid voor het lot van de Hongaarse minderheid in Servië en de vrees dat deze het slachtoffer zal worden van Servische assimilatiepolitiek.

### Conclusie/voorzicht

De kans dat de tegenstellingen in Joegoslavië nog op vreedzame wijze kunnen worden opgelost, neemt nog steeds af. Naar verwachting zal eventueel verder overleg binnen het federale presidium en tussen de presidenten van de republieken geen basis leggen voor een politiek compromis. Waarschijnlijk zullen de etnische tegenstellingen in Kroatië op korte termijn verder escaleren. Het ligt voor de hand dat de JNA in dat geval eveneens op grotere schaal bij de gevechten tussen de Kroatische Nationale Garde en Servische militanten betrokken raakt. Het is zeer onwaarschijnlijk dat de Servisch-Kroatische tegenstellingen dan beperkt blijven tot het grondgebied van deze twee republieken.